

Suomen Biologian Seura Vanamo ry

Hallitus

Puheenjohtaja Prof. Jouko Rikkinen, biotieteiden laitos, kasviologia, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7793; telekopio (09) 1915 7788; jouko.rikkinen@helsinki.fi

Varapuheenjohtaja Dos. Leena Lindström, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 35 (Survontie 9), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO; ☎ (014) 260 4197; telekopio (014) 260 2321; leena.m.lindstrom@jyu.fi

Rahastonhoitaja Prof. Hannu Lehtonen, ympäristötieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 8468; hannu.lehtonen@helsinki.fi

Sihteerit FM Sari Siipola, biotieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 050 336 4292; sari.siipola@helsinki.fi

Kirjastonhoitaja Intendentti Mikko Piirainen, kasvimuseo, PL 7 (Unioninkatu 44), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1912 4438; telekopio (09) 1912 4456; mikko.piirainen@helsinki.fi

Lisjäsenet

Tutkija Jarmo Saarikivi, ympäristötieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7714; jarmo.saarikivi@helsinki.fi

Lehtori Jukka Talvitie, Laivalahdenkaari 21 B 21, 00810 HELSINKI; ☎ 040 779 4476; talvitie.bmol@gmail.com

Maria Tuomi, Koivulantie 35, 03220 TERVALAMPI; ☎ 050 557 8497; maria.tuomi@helsinki.fi

Prof. Jari Valkonen, maataloustieteiden laitos, PL 27 (Latokartanonkaari 5–7), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 8387; jari.valkonen@helsinki.fi

Vanamon yhdysenkilöt

Joensuu Dos. Jukka Vuorinen, Itä-Suomen yliopisto, Joensuun kampus, PL 111, 80101 JOENSUU; ☎ (013) 251 3584; jukka.vuorinen@uef.fi

Jyväskylä Prof. Markku Kuitunen, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 35 (Survontie 9), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO; ☎ (014) 260 2301; markku.kuitunen@jyu.fi

Kuopio Yliassistentti Paula Henttonen, Itä-Suomen yliopisto, Kuopion kampus, biotieteiden laitos, PL 1627, 70211 KUOPIO; ☎ 040 355 3149; paula.henttonen@uef.fi

Lahti Yliopistonlehtori Anne Ojala, Helsingin yliopisto, ympäristöekologian laitos, Niemenkatu 73, 15140 LAHTI; ☎ (09) 1912 0340; anne.ojala@helsinki.fi

Oulu Dos. Annamari Markkola, biologian laitos, PL 3000, 90014 OULUN YLIOPISTO; ☎ (08) 553 1530; annamari.markkola@oulu.fi

Turku Dos. Timo Vuorisalo, biologian laitos, 20014 TURUN YLIOPISTO; ☎ (02) 333 5792; timovuo@utu.fi

Jäsenyys ja jäsenmaksu

Vanamo-seuran jäseneksi voi hakeutua maksamalla jäsenmaksun ja ottamalla yhteyttä seuraan. Vuonna 2011 on Luonnon Tutkijan tilaushinnan sisältävä jäsenmaksu 30 euroa ja puolisojäsenmaksu 7 euroa. Maksut suoritetaan Luonnon Tutkijan tilille Sampo 800011-70250.

Paljaaksihakkuualojen suojeleminen on kustannustehokasta luonnonsuojelua

Isommilla alueilla on enemmän lajeja! Lajimäärän ja pinta-alan suhde on yksi ekologian yleistettävimmistä ilmiöistä. Jos ekologiassa ylipäätään voidaan laeista puhua, tässä on hyvä ehdokas. Suojelubiologiassa tutkimuksessa, jossa yritetään ymmärtää elinympäristön vähenemisen vaikutus lajin häviämiskäynnin, lajimäärä—pinta-ala-suhde on keskeinen. Tutkimusten mukaan lajikuolema seuraa elinympäristön häviämistä, joskin usein pitkän ajan kuluttua. Luonnonsuojelun kannalta pidän kuitenkin paradoksaalisena sitä, että keskitymme tavallaan lajimäärä—pinta-ala-suhteen väärään päähän: pyrimme ymmärtämään, kuinka lajit häviävät elinympäristön hävitessä sen sijaan, että selvittäisimme, kuinka elinympäristön lisääminen parantaisi jäljellä olevien lajien elinkykyä. Ehkä me tutkijatkin olemme alistuneet elinympäristön näennäisesti väijäämättömään häviämiseen, eikä kukaan tosissaan ajattele, miten tämä suuntaus saataisiin kääntymään.

Alan oppikirjojen mukaan lajinsuojelu pohjautuu riittävään elinympäristön pinta-alan suojelemaan. Tämän ajatuksen useimmat meistä allekirjoittavat. Yksimielisyydestämme huolimatta olemme käytännössä, kenties luomaamattamme, siirtyneet yhä enenevässä määrin elinympäristön lisäsuojelusta jo suojeltujen alueiden laadun parantamiseen. Syy siirtymään on selvä: valtaosalla suojelealueistamme on intensiivisen talouskäytön historia, joka on johtanut elinympäristön laadun heikkenemiseen. Parantaaksemme heikentynyttä laatua olemme aloittaneet laajamittaiset toimet luonnontilan palauttamiseksi.

Ongelma on, että raja-arvoa pinta-alalle, joka olisi riittävä turvaamaan lajien pitkäaikaisen säilymisen, on vaikea määrittää. Itse asiassa tällaista raja-arvoa ei ole edes olemassa, tai vaikka olisikin, se on aivan liian korkea, jotta se voitaisiin nyky-yhteiskunnassa hyväksyä. Varmaa kuitenkin on, että suojelemaan tarvittava pinta-ala on huomattavasti suurempi kuin nykyinen Etelä-Suomessa suojeltu prosentti tai kaksi. Tätä tuskin kukaan asiaan perehtynyt tosissaan kyseenalaistaa.

Voidaanko suojeltua pinta-alaa edes ajatella lisättävän, kun Etelä-Suomessa ei yksinkertaisesti ole isoja suojelukriteerit täyttäviä alueita? Väitän, että voidaan. Meidän tulee voimakkaasti keskittyä hankkimaan lisää suojelupinta-alaa sillä uhallakin, että joudumme suojelemaan paljaaksihakkuualoja. Väitteeni vaikuttaa oleva ristiriidassa ajatuksen kanssa, että jo suojellun elinympäristön luonnontilan on ensisijaisen tärkeää. Luonnontilan palautustoimien priorisointi sisältää kuitenkin piilo-oletuksen, että jo suojeltu pinta-ala riittää, kunhan vain parannamme sen laatua. Tämä oletus ei pidä paikkaansa; me tarvitsemme lisää pinta-alaa. En kiistä, etteivätkö palautustoimet olisi tärkeä laadunparannustyökalu, mutta katson, että se ei ole tärkein, ennen kuin riittävä pinta-ala on suojeltu. On hyvä huomata, että vaikka elinympäristön laatu vaikuttaa pinta-alaan, joka riittää elinympäristön suojelemaan, määrävänä tekijänä säilyy edelleen pinta-ala.

Paljaaksihakkuualojen suojeleminen suojelestrategisesti tärkeillä alueilla on kustannustehokas tapa lisätä suojelupinta-alaa. Väite, että paljaaksihakkuualoja ei ole suojeluarvoa, pohjautuu lyhytnäköiseen markkinatalousarvoiseen ajatukseen, että monimuotoisuusohjelmat on saatava tässä ja nyt. Ekologisesti tämä ajatus on epälooginen: lajit ovat ahdingossa, vaikka kaikki vielä hyvälaatuiset alueet ovat olleet olemassa kaiken aikaa. Toisin sanoen mikään, mitä meillä tällä hetkellä on, ei auta näitä lajeja. Tästä syystä se, että saisimme suojeleksi kaikki luonnontilaisen kaltaiset alueet, joita Etelä-Suomessa vielä on, ei yksin riitä. Tässä ongelmassa tarvitsemme kaukonäköisyyttä ja pitkäjänteistä suunnittelua. Vaikka paljaaksihakkuuala saattaa nyt vaikuttaa suojelullisesti arvottomalta, luontaisesti, ilman metsänhoitotoimia kehitymään päästetty alue on jo sadan vuoden kuluttua varsin laadukasta, monipuolisia suojeluarvoja sisältävää vanhahko metsää. Mitä metsämaan hintaan tulee, paljaaksi hakattu ala on edullisinta, mitä olemassa on. Ajan myötä kertyvä monimuotoisuusohjelmat ja edullinen hinta takaavat paljaaksihakkuualojen suojelemaan kustannustehokkuuden.

Jos nyt täydennämme pienialaisten laadukkaiden suojelualueiden hankintaa laajojen paljaaksihakkuualueiden hankinnoilla, voi tulevilla sukupolvilla olla kunnia julistaa, että viimein ihmiskunta lähestyy tavoitetta merkittävästi hidastaa monimuotoisuuden köyhtymistä.

Janne Kotiaho